

КФОР – МАНДАТ, ОЧАКВАНИЯ И РЕАЛНОСТИ

основен доклад за международна конференция
“Kosovo Case and the Multinational Peace Forces”

ген. майор о.р. С. Събев

Балканският регион е пред прага на 10-та годишнина от развърщането и операциите на международните сили в Косово, ръководени от НАТО. Засега това е най-продължителната мисия на НАТО, в изпълнение на Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН. Мисия, изпълнена с много очаквания, с много трудности, противоречиви оценки и реалности. Мисия, в която взеха участие и продължават да участват много страни – членки и партньори на НАТО.

Целта на тази доклад е да представи една обобщена оценка на мисията на силите КФОР, нейния принос за стабилизиране на обстановката и сигурността в Косово и основните поуки от продължилите близо 10 години операции на силите. Многостранни и продължителни са дейностите на КФОР и не могат да бъдат обхванати в една презентация. Докладът няма за цел да дискутира 78-дневната въздушната кампания на НАТО, довела до прекратяване на военните действия в Косово и изтеглянето на сръбските военни, паравоенни и полицейски сили от провинцията, нито политическите решения за миналия и настоящ статут на провинцията. Ще бъдат дискутирани само отделни политически решения, отнасящи се до силите КФОР, техните ограничения и способности. Очакваме останалите презентации и дискусиите да акцентират на основните поуки от операциите, какъвто е фокусът на тази конференция.

Мандатът на силите на НАТО КФОР бе определен в Резолюция 1244 и Военнотехническото споразумение между НАТО и югославската армия. Началният мандат на Алианса беше: да възпира възобновяването на военни действия и заплахи срещу Косово от югославски и сръбски сили; да създаде обстановка на сигурност и да гарантира обществения ред и безопасност; да демилитаризира Армията за освобождение на Косово (АОК); да осигурява международните хуманитарни усилия; и да координира действията си с и подпомага международното цивилно присъствие в провинцията.¹ Военнотехническото споразумение предвиди: развърщане в Косово на военни сили и гражданска мисия под егидата на ООН; поетапно изтегляне от територията на Косово на частите на югославската армия и сръбската полиция; установяването на въздушна зона за безопасност на 25 км от границите на Косово, както и на сухопътна зона за безопасност на отдалечение 5 км от границите на провинцията; международните сили да осигурят контрол на границите на провинцията с Албания и Македония до пристигане на гражданската мисия на ООН; прекратяване на въздушните удари срещу Югославия; създаване на съвместна комисия за наблюдаване изпълнението на споразумението. В рамките на тези договорености протекоха и продължават операциите на КФОР.

Безспорно, в резултат на ангажирането на НАТО на Балканите, способностите на Алианса да ръководи сложни умиротворителни операции нараснаха в голяма степен. Натрупаният опит и поуки от тези операции позволиха на НАТО да усъвършенства

---

¹NATO in the Balkans (briefing), February 2005, p. 6-8

тяхното планиране и провеждане и да се ангажира с нови операции далеч извън своята зона за отговорност. Мисията на КФОР започна като мироналагаща и поетапно се трансформира в мироподдържаща със значителни хуманитарни елементи и елементи на стабилизиране и възстановяване.

Мисията на КФОР

Какви бяха основните изисквания на посочените две споразумения и как бяха изпълнени в най-общ план? В съответствие с Резолюция 1244, мисията на ръководените от НАТО сили КФОР трябваше:

- Да създаде и поддържа обстановка на сигурност в Косово, включително обществена сигурност и ред.

Отначало КФОР имаше мандат да засили върховенството на закона и реда в провинцията, докато UNMIK не поеме изцяло тази отговорност. Това бе постигнато с развърщане на патрули, наблюдение от въздуха, контролно-пропускателни и наблюдателни пунктове, граничен контрол, разследване на криминални действия и арест или задържане на заподозрени криминални лица. Само за първите три месеца в Косово, силите на КФОР арестуваха стотици заподозрени криминални лица, конфискуваха значителни количества оръжия и боеприпаси и възстановиха общата сигурност и стабилност в провинцията. Присъствието на КФОР позволи повече от 775 000 бежанци и изселени лица да се завърнат обратно в Косово и да почувстват отново сигурност. Силното спадане на нивото на убийствата, палежите и грабежите потвърди завръщането на провинцията към нормален живот. Следващата стъпка бе обръщането на специално внимание на малцинствата, които често бяха жертви на етнически напрежения и омраза.

- Да наблюдава, проверява и при необходимост да налага спазването на условията на Военнотехническото споразумение и дейността на АОК.

КФОР бяха активно включени в демилитаризирането на Косово. С пристигането на КФОР в Косово, военните и полицейски сили на ФРЮ завършиха своето изтегляне, в съответствие със сроковете на Военнотехническото споразумение. АОК също спазва условията на обещанието за демилитаризиране и трансформация. Това обещание бе доброволно ангажиране за незабавно спиране на военните действия и за постепенна демилитаризация на АОК, което до 20.09.1999 г. бе изпълнено. Тонове оръжия и боеприпаси бяха иззети или предадени на КФОР. В тях бяха включени хиляди пистолети, пушки и автомати, ръчни гранати, противопехотни мини, ръчни гранатомети, артилерийски оръдия, минохвъргачни боеприпаси, боеприпаси за гранатохвъргачки, противотанкови мини, детонатори и взривни материали, противотанкови управляеми и неуправляеми снаряди. АОК бе разпусната и всичките ѝ оръжия бяха складирани в защитени оръжейни складове под контрола на КФОР. Осъществена бе трансформация на АОК чрез програми за девоенизиране, създаване на полицейска служба за Косово и изграждането на Корпус за защита на Косово (КЗК), като невъоръжена организация за гражданска защита и помощ, ангажирана с възстановяването на инфраструктурата на провинцията.

- Да осигурява помощ на Мисията на ООН в Косово (UNMIK), включително основните граждански функции, докато същите бъдат прехвърлени на UNMIK

КФОР и UNMIK още от началото на мисията са партньори в международните усилия за възстановяване на Косово и подпомагане на местното население в трансформиране на провинцията в свободна и демократична общност, отворена за всички. Въпреки че основната отговорност на КФОР бе да създаде обстановка на сигурност, многонационалните сили осигуряват ресурси, умения и личен състав на различни организации и агенции, работещи под ръководството на UNMIK. Примери на ангажиране на КФОР могат да се видят в такива области, като обществени дейности и услуги, строителство и транспорт, ж.п. операции, разминирание, контрола на границите, противопожарна служба, охрана на международни служители, разпределение на храни, отстраняване на неизбухнали боеприпаси, медицинско обслужване, образование за предпазване от мини и др.²

Конкретни задачи на КФОР

Конкретните задачи на КФОР включваха: оказване на помощ в завръщането или преместването на бежанци и изгонени от родните си места граждани на Косово; строителство и разминирание; медицинска помощ; сигурност и обществен ред; сигурност за етническите малцинства; защита на религиозни обекти; гранична сигурност; прекъсване незаконен внос на оръжие през границите; изпълнение на програми за амнистия в Косово за притежаващите оръжия, боеприпаси и експлозиви; унищожаване на оръжия; поддръжка за изграждане на граждански институции, ред и законност, съдебна и наказателна система, изборен процес и други аспекти на политическия, икономически и социален живот в провинцията.

Още преди развърщането на КФОР, НАТО прехвърли по въздуха в провинцията редица животоспасителни товари. Към края на май 1999 г., бяха доставени над 4 666 тона храни и вода, 4 325 тона други материали, 2 624 тона палатки и почти 1 600 тона медицински материали.

Силите КФОР започнаха развърщане в Косово на 12 юни 1999 г., като максималният състав на силите достигна 50 000 души до края на годината, с участието на 35 страни. Основната част от силите бяха от Корпуса за бързо реагиране на НАТО. С началото на операциите на КФОР бе постигнато споразумение и за участието на над 3 000 руски контингент. Това бе руската бригада, която участваше в операциите на СФОР в Босна и Херцеговина. По заповед на руския президент същата с ускорен марш се изнесе от района на операциите си, прекоси Сърбия и зае летище Прищина, където се срещна с частите на НАТО. Въпреки изненадата на военното командване на НАТО и неуспешния опит на Русия да заеме своя зона на отговорност в Косово, през следващите четири години бе установено ефективно сътрудничество между Алианса и Русия в опазването на мира в Косово. На основата на опита от сътрудничеството между Русия и НАТО в операциите на Балканите, бе разработена и Генерална концепция за съвместно участие НАТО - Русия в мироопазващи операции.³

---

² <http://www.nato.int/kfor/docu/about/objectives.html>, 03.04 '09

³ <http://www.nato.int/docu/review/2004/issue4/bulgarian/special.html>, (Партньори в опазването на мира, Александър Никитин), 03.04 '09

С началото на развърщането си КФОР бяха изправени пред сурови реалности. Косово бе опустошено от гражданската война. Над 800 000 косовски албанци бяха избягали или бяха прогонени от провинцията, имаше около 580 000 бездомни⁴, над 200 000 къщи бяха разрушени, половината без възможност за възстановяване с ремонти, имаше около 5 000 души убити, инфраструктурата бе разрушена, основната част от останалото албанско население бе настроено за отмъщение. Здравните, образователните и социални структури на областта не функционираха. Около 200 000 не-албанци, главно сърби напуснаха провинцията поради страх от покушения, над 600 сърби бяха избити няколко месеца след 10 юни 1999 г., в актове на отмъщение.⁵

Специално внимание бе отделено на защитата на малцинствата. Това се осъществява чрез регулярни патрули около малцинствените анклавни, КПП, ескортиране на малцинствени групи, защита на културно-религиозни обекти като манастири, дарения на храни, дрехи и училищни материали.

Контингентите на КФОР първоначално бяха групирани в 4 регионално базирани многонационални бригади, които бяха отговорни за определени зони на операциите, но под единното командване на командващ международните сили. През август 2005 г., Северноатлантическият съвет реши да реструктурира КФОР, заменяйки 4-те многонационални бригади с 5 оперативни групи, за постигане на по-голяма гъвкавост в използването на силите, включително отстраняването на ограниченията при придвижване на частите, дислоцирани в различните сектори на провинцията. Понастоящем многонационалните оперативни групи са развърнати в следните региони и са съставени от сили на страни, както следва⁶:

- **Многонационална оперативна група “Север”** – в северния регион на Косово, с щаб в Ново село и с командир бр. ген Philippe Bras. Групата е съставена от сили на Франция (водеща нация), Белгия, Дания, Гърция, Естония, Люксембург и Мароко.
- **Многонационална оперативна група “Изток”** – в източната част на Косово, с щаб в Урошевац (лагера “Бондстейл”) и с командир бр. генерал Keith D. Jones. Групата е съставена от сили на националната гвардия на САЩ (водеща нация), Гърция, Полша, Румъния, Литва и Украйна.
- **Многонационална оперативна група “Юг”** - южната част на Косово, с щаб в Призрен (лагер “Казабланка”) и с командир бр. ген. Thomas Starlinger. Групата е съставена от сили на Австрия (водеща нация), България, Германия, Турция и Швейцария.
- **Многонационална оперативна група “Запад”** – региона на Метохия, с щаб в Печ и командир бр. ген Giovanni Armentani. Групата е съставена от сили на Италия (водеща нация), Испания, Румъния, Унгария и Словения.
- **Многонационална оперативна група “Център”** – в района на Дреница, с щаб в Липлян и с командир бр. ген. Kuosti Halonen. Групата е съставена от сили на Финландия (водеща нация), Чешката република, Швеция, Словакия, Ирландия и Латвия.

⁴ <http://www.nato.int/koSovo/history.htm>, 08.04 '09

⁵ <http://www.segabg.com/online/article.asp?issueid=1775&sectionid=6&id=00001>, 03.04 '09

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Kosovo_Force, 08.04 '09

- **Многонационална специална част** – съставена от полк италиански карабинери и контингент френска жандармерия . Водеща страна е Италия.
- **Тактически маневрен батальон в оперативен резерв** – част от многонационална група “Център”, но под оперативен контрол на командващия КФОР. Батальонът е под португалско командване.

НАТО поддържа и оперативен и стратегически резерв от сили, които при необходимост може да усилят КФОР за потушаване на по-мощни вълнения или насилие в Косово.

Понастоящем КФОР са съставени от военни контингенти на 33 държави, от които 25 страни-членки на НАТО и наброяват около 14 400 души. Контингентите на стараните се ротират обикновено на 6 месеца. Такъв ротационен период се оказва най-удачен за страните-участници в операциите. Повечето страни съкратиха значително контингентите си, а отделни страни, като Русия прекратиха участието си. През март 2009 г., Испания и Литва обявиха решението си за прекратяване участието си в КФОР.

Оперативното командване на силите КФОР се осъществява също на ротационна база, като правило, на една година и досега 6 европейски страни са командвали силите: Великобритания 1 път (първия командващ на силите), Германия – 3 пъти, Италия – 4 пъти, Франция – 3 пъти и Испания и Норвегия по 1 път за 6 месеца. Настоящ командващ на КФОР е италианският генерал-лейтенант Джузепе Емилио Гай. Командващият КФОР е на пряко подчинение на командващия съвместните сили на НАТО в Неапол, Италия.

От началото на операциите на КФОР до днес, силите понесоха 165 жертви, главно при инциденти, включително 42 словашки войници при катастрофа на военен транспортен самолет в Унгария.

Когато КФОР навлязоха в Косово, на 12 юни 1999 г., нивото на ежеседмичните убийства бе 50 души, година по-късно бе сведено до 4 души седмично. Освен това криминалните нападения, насочени към малцинствата в рамките на междуетническото насилие бяха сведени до нива, близки до криминалните престъпления в повечето европейски страни. Елементи от 15 КФОР батальона, с общ състав 1 000 души бяха ангажирани в постоянния контрол на границите. Тези усилия, обаче, не се оказаха достатъчни за установяването на 100-процентов контрол на границите с Македония и Албания.

КФОР положи значителни усилия за защитата на сръбското и други малцинства. 75% от войниците на международните сили бяха ангажирани в патрулиране в областта, дежурства на КПП и наблюдателни постове, гранични патрули. Така например, само в периода септември-ноември 2005 г. КФОР са изпълнили 23 886 патрула и са организирали 5 759 КПП.⁷ По 400 души от всяка многонационална бригада на КФОР бяха ангажирани с постоянна охрана на религиозни обекти. Независимо от тези усилия, натискът на косовските албанци над етническите малцинства и особено над косовските сърби оставаше силен и предизвикваше сериозно безпокойство.⁸

⁷ <http://www.online.bg/asp2/s3nArt.asp?media=80&artno=5&artdate=2005/11/21&CDLANG=BG>, 10.04 '09

⁸ <http://www.nato.int/issues/kosovo/figures.html>, 08.04 '09

За първата година престой в Косово КФОР взе активно участие във възстановяването и изграждането на инфраструктурата на провинцията. Международните сили подпомогнаха разпределението на значителни количества строителни материали, отоплителни средства и материали. Над 1.1 млн кв. м земни площи бяха разминирани или почистени от неизбухнали боеприпаси, от неправителствени организации и КФОР. Италианска военна ж.п рота, например, за по-малко от година приведе 300 км. ж.п. линии в провинцията в работно състояние. За същото време бяха поправени 6 моста и 260 км пътища.

С подобряването на обстановката на сигурност в провинцията, НАТО започна постепенно съкращаване на силите. От първоначално развърнатите около 50 000 души, в първите месеци на 2002 г., КФОР бяха намалени до 39 000 души, към юни 2003 г. – до 26 000 души и към края на 2003 г. – 17 500 души, като последното се оказа прибуързано пешение. Към 2007 г., силите КФОР бяха редуцирани до 16 000 души. Днес КФОР са сведени до около 14 400 души с тенденция за последващо съкращаване. НАТО, обаче, следва да предприема по-нататъшни съкращения след много прецизна оценка на ситуацията, за да не допусне повторение на събитията от март 2004 г., когато не успя да овладее ситуацията и поредна вълна от погроми, палежи и грабежи заля малцинствените и особено сръбските анклавни и културно-религиозни обекти.

КФОР проведеха няколко широкомащабни операции за търсене и изземване на незаконно притежавано оръжие и боеприпаси, под кодово наименование „Железен юмрук“. Тази дейност продължи и при други операции на силите, като бе събрано и унищожено значително количество леко оръжие и боеприпаси. Независимо от това, в населението на Косово продължава да остава голямо количество укрито оръжие и боеприпаси и това е ключов проблем за вътрешната сигурност и личната сигурност на гражданите.⁹

КФОР в продължение на близо 10 години изпълниха стотици проекти по гражданско-военно сътрудничество, с които оказаха значителна помощ за възстановяване на инфраструктурата, здравната и образователната системи на областта. За целта към всяка многонационална бригада/оперативна група функционира CIMIC група, координираща такива проекти.

Мисията на КФОР бе супроводена и с отделни неуспехи и слабости. Многонационалните сили не успяха да предотвратят или потушат в зародиш вълненията сред албанското население през март 2004 г. Масови албански групи подложиха на атаки сръбското и други неалбански малцинства, изгориха около 550 къщи и 27 сръбски източноправославни църкви и манастири и принудиха над 4 100 души да напуснат домовете си. Отговорът на КФОР и UNMIK беше неадекватен и некоординиран. Бяха убити 20 души и над 1000 бяха ранени, включително 63 души от КФОР и 117 от UNMIK и полицията на Косово. Бяха разрушени или повредени над 180 коли, в т.ч. 138 коли на ООН.¹⁰ Отговорът на КФОР бе значително ограничен поради правилата за използване на сила, както и от националните ограничения за прехвърляне

---

⁹ <http://www.unmikonline.org/press/2002/trans/tr290402.htm>, 21.04 '09

¹⁰ <http://www.antiwar.com/blog/2004/03/24/unmiks-situation-report-23-march/>, 21.04 '09

и използване на националните контингенти. Неуспехът на КФОР да спре това насилие наложи изменения в операциите на силите. Бяха създадени дежурни групи за наблюдение и свързка, разположени постоянно в населени места за взаимодействие с местните власти и получаване на своевременна и точна информация. Тази мярка можеше да бъде въведена в по-ранен период. Повечето страни премахнаха много от ограниченията за използване на националните контингенти. Силите бяха дооборудвани със средства за борба с безредици. На командувачия КФОР и командирите на зони бе разрешено за използват тези средства по тяхно усмотрение.¹¹

На 17 февруари 2008 г., след около 2 години безрезултатни преговори за окончателния статут на областта, Косово обяви независимост с Декларацията на Косовския парламент в Прищина, одобрена от 109 присъстващи депутати без гласували против. Отсъстват единадесет депутати от етническите малцинства, включително сърби. В декларацията се заявява, че независимостта на Косово се ограничава в рамките на принципите, изложени в Плана Ахтисаари: забранява се на Косово да се присъединява към друга държава, предвижда се изграждане на ограничен военен капацитет, обявява се, че Косово ще е под международно наблюдение и се предвижда защита на малцинствените етнически общности. Декларацията за независимост на Косово е посрещната противоречиво. Редица западни държави я признават, други не я признават, заявявайки че същата е в нарушение на международноправни норми и Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН. Косовските албанци ликуваха, сърбите масово протестираха.

На 17 март 2008 г., в северната част на Косово избухнаха вълнения на косовските сърби, след като полицейски сили на UNMIK и подразделения на КФОР си възвърнаха завзетия от сърбите, седмица преди това, съд на ООН в северната част на Митровица. Ранени бяха десетки полицаи от Международните полицейски сили и войници на КФОР. Полицейските сили се изтеглиха от северната част на Митровица и оставиха контрола и поддържането на реда на КФОР. Арестувани бяха и десетки сърби.¹² Вълненията спорадично продължават и понастоящем.

След декларацията за независимост на Косово от 17.02.2008 г., НАТО потвърди, че силите КФОР ще останат в Косово, на основата на Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН, докато същият не вземе друго решение.¹³ Ясно бе заявено, че НАТО ще отговори решително на всякакви опити да се наруши безопасността и сигурността на населението на Косово. От 12 юни 2008 г., НАТО взе решение за изпълнение на нови задачи в Косово, свързани с оказване на помощ за изграждането на професионални, демократични и мултиетнически структури за сигурност. Конкретно те се отнасят до разпускането на Корпуса за защита на Косово и изграждането на Сили за сигурност на Косово, както и гражданските структури за тяхното ръководство. Тези задачи се изпълняват в тясна координация и консултации със съответните местни и международни власти.¹⁴ Началото на изграждането на тези сили започна от 21.01. 2009 г. и същите първоначално ще се състоят от 2 500 души кадрови военнослужещи и 800

¹¹ <http://www.nato-pa.int/default.Asp?SHORTCUT=1476>, 21.04 '09

¹² <http://pozvanete.bg/news.php?id=13143&recommend=1>, 10.04 '09

¹³ <http://www.nato.int/docu/pr/2008/p08-025e.html>, 21.04 '09

¹⁴ <http://www.nato.int/issues/kosovo/index.html>, 03.04 '09

резерв, организационно сведени в командване на сухопътни сили с бригада за бързо реагиране и бригада за осигуряване и командване за подготовка и доктрини.¹⁵ Официални езици на силите са албански и сръбски. Това ще бъдат лекопехотни сили без тежко въоръжение – танкове, артилерия и настъпателни авиационни способности. До 10% от състава на силите ще бъде от националните малцинства.¹⁶ На 02.02 2009 г., НАТО откри лагер за военно обучение на новите Сили за сигурност на Косово, в близост до гр. Вучитрърн и под ръководството на британски офицери започна тяхното обучение.¹⁷ Твърде оптимистични са, обаче, очакванията на НАТО, че тези местни сили могат да поемат основните функции по съхранението и укрепването на сигурността в областта и че това ще позволи значително съкращаване на силите КФОР.

Важна особеност за КФОР е, че силите до 2004 г. оперираха при недостиг на способности, особено разузнавателни способности и способности за борба с безредици. Това бе резултат както на непълно изпълнени политически ангажменти на страните, така и на непълна предварителна оценка на особената ситуация в Косово. В определена степен силите бяха и неудачно разпределени по зони на отговорност. Така например, многонационална бригада „Център”, отговаряща за зоната в която бе и столицата Прищина бе с най-ограничен състав, а трябваше да контролира над 1,5 млн население. Мисията ЕУЛЕХ на ЕС ще запълни в определена степен този недостиг, но НАТО постоянно трябва да отчита потенциалните възможности за ескалация на напрежението в различни области. Значителни национални ограничения свеждаха до минимум гъвкавостта в използването на силите и тяхното прехвърляне в други сектори, при ескалация на напрежението. Преструктурирането на силите на КФОР от многонационални бригади в многонационални оперативни групи имаше за цел да сведе до минимум тези ограничения.

КФОР и останалите международни организации, както и местните власти в Косово днес са изправени пред следните реалности и нерешените проблеми:

- Неуреден международният статут
Косово, независимо че е призната от около 55 държави от ООН, включително 22 държави от ЕС, още не е международно призната държава, не е член на ООН и други международни организации. Сърбия не признава издадени паспорти на косовски албанци от правителството на Косово.

- Ниско икономическо равнище и високо ниво на безработица
Косово получи значителна финансова помощ от западноевропейските страни и международни организации, инфраструктурата на страната бе възстановена в значителна степен. Безработицата в областта е над 50% , като настоящата финансова и икономическа криза задълбочава още повече проблемите на новата държава. Провинцията никога не е имала самостоятелна икономика и такава тепърва трябва да се създава, включително собствени енергоизточници.

---

¹⁵ Law on the Kosovo Security Force, p.6

¹⁶ <http://www.ekipnews.com/?p=5903>, 17.04 '09

¹⁷ http://world.actualno.com/news_219295.html, 10.04 '09

- Незавършени институционално изграждане и ниска ефективност на вече изградените институции
Косово не е в състояние самостоятелно да се справи с изграждането на централната и местна администрация, да изгради действаща съдебна система и система на вътрешна сигурност.
- Незавършеното помирение между етносите, етническа и религиозна нетърпимост, несигурност за не-албанското население
Продължават единични актове на провокации и насилие срещу не-албанското население в Косово. Сърбите продължават да живеят в затворени и охранявани анклавни, без свобода за придвижване, без работа и без да се чувстват напълно сигурни. Вероятно част от тях ще напуснат Косово, или ще се преместят в северната част на областта, където преобладава сръбското население. КФОР не се оказва достатъчно ефективни в защитата на сръбските културно-исторически паметници в областта. Няма гаранция, че Силите за сигурност на Косово ще се справят по-добре с тази задача.
- Високото ниво на корупция и организирана престъпност
Десетгодишното управление на Косово като международен протекторат на ООН не доведе до снижаване на корупцията и престъпността в провинцията до приемливи граници. Най-вероятно Косово ще продължи да бъде резервоар на криминогенни елементи, представляващи заплаха както за Косово и региона, така и за ЕС.
- Наличие на значително количество укрита оръжие и боеприпаси.
Независимо от събраните и унищожени през последните 10 години оръжия и боеприпаси, в Косово все още остават значителни укрита количества от тях. През януари 2009 г., КФОР откриха скривалище със 100 противотанкови мини, пистолети и голям брой снаряди. По прогнозни данни на ООН, в Косово има около 400 000 единици укрита оръжие.¹⁸

Независимо от отделни пропуски и недостатъци в операциите на КФОР, тяхното присъствие си остава ключово за гарантиране на сигурността и стабилността в Косово. Всеобщо е признанието, че КФОР поддържат неутрална позиция в отношенията между албанското и неалбанското население в областта и че изпълняват положителна роля в стабилизирането на обстановката и поддържането на обществения ред и сигурност. Чрез изпълнението на стотици проекти по гражданско-военното сътрудничество, КФОР имат значителен принос за изграждането на инфраструктурата в провинцията, възстановяването на образователната и здравната система.

Не е трудно да си представим каква би била ситуацията в Косово днес без присъствието на КФОР. КФОР бяха и си остават необходими за сигурността и стабилността на Косово в краткосрочен и средносрочен план.

---

¹⁸<http://www.trt.net.tr/International/newsDetail.aspx?HaberKodu=0cad3ce8-5dc1-40e7-81e9-69981b72d597>, 10.04 '09